YENİ PARTİ
TBMM
YENİ PARTİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 22.10.2026
Sayı: 238

10/4877

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye, cumhuriyetin kurulduğu ilk günden bu yana ekonomik, kültürel ve sosyal alanlarda gelişme ve muasırlaşma yolunda ilerlemiştir. Bu devinimin en önemli eserleri cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemize kazandırılan sanayi ve üretim tesisleri olmuştur. Ülkemizin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanımız Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün önderliğinde askeri zaferleri ekonomik zaferlerle taçlandırma yolunda atılan bu adımlar, izbe bırakılmış Anadolu'nun tekrar ayağa kalkmasını, değişimini ve dönüşümünü sağlamıştır. Bugün bir kısmı faaliyetlerine devam etmesine karşın genç Cumhuriyetin kurduğu şeker, tekstil, tekel, kömür ve halı fabrikaları atıl şekilde durmaktadır. Anadolu'nun çeşitli yerlerine dağılmış endüstriyel miras olarak adlandırdığımız bu eserlerin Anadolu'daki yaşama tekrar kazandırılmasının kültürel hayatın yanında ekonomik ve sosyal geri dönüşlerinin olacağı beklentisine karşılık olarak bahsi geçen konunun geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'nci, TBMM İçtüzüğü'nün 104'ncü ve 105'nci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz. 22.10.2026

Seda KÂYA ÖSEN
İzmir Milletvekili

T.B.M.M.
YENİ PARTİ
YENİ PARTİ
2026
GRUP BAŞKANLIĞI

GEREKÇE

Günümüzde kültürel miras alanları; mekânsal yoksunluk, dezavantajlı grupların erişim kısıtlılığına dayalı toplumsal kırılganlık ve yerel yaşamı dışlayan kitle turizmi baskısı gibi çok katmanlı risklerle karşı karşıyadır.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Anadolu'nun farklı kentlerinde kurulan şeker fabrikaları, Tekel işletmeleri ve kömür tesisleri; yalnızca ekonomik üretim birimleri değil, genç Cumhuriyetin kalkınma iradesinin mekânsal karşılıklarıydı. Bu işletmeler, bir sanayi yatırımı olmanın ötesinde; bulunduğu kentin sosyal hayatını örgütleyen, istihdam yaratan, tarımsal üretimi destekleyen, kamusal dayanışmayı güçlendiren ve kent belleğini şekillendiren bütüncül yerleşkeler olarak kurgulanmıştır. Lojmanları, sosyal tesisleri, spor alanları, eğitim ve sağlık birimleriyle bu alanlar; üretim ile kamusal yaşamı aynı zeminde buluşturmuştur. Her biri birer Cumhuriyet mücevheri olan bu tesisler genç Cumhuriyet'in atılım hamlesinin temsilcisi olarak kuruldukları illerde gelişmenin kapısını açmıştır.

Bugün bu yerleşkelerin bir kısmında üretim devam etmekte, bir kısmında ise üretim sona ermiş ya da alanlar parçalı ve sınırlı kullanımlarla varlığını sürdürmektedir. Özellikle kamu mülkiyetinde bulunan ve işlevini tamamen ya da kısmen yitirmiş yapılar, kültür politikaları açısından önemli bir potansiyel barındırmaktadır. Türkiye topraklarındaki tarihi ve kültürel mirasın işlevsiz bırakılması, ülkenin ekonomik ve toplumsal kazanımlardan mahrum kalmasına yol açmaktadır. Özellikle sosyoekonomik nedenlerle kırsaldan kente yoğun göç veren Türkiye'de, endüstriyel miras alanlarının yeniden üretime kazandırılması büyük fırsatlar barındırmaktadır. Bu alanların faal duruma getirilmesi; göç akışını tersine çevirmek, kırsal yaşamı canlandırmak, tarımsal üretimi artırmak ve kentlerdeki sosyoekonomik dengeyi yeniden tesis etmek adına stratejik bir öneme sahiptir.

Cumhuriyetin ilk yüzyılında ekonomik bağımsızlık ve kalkınma hedefinin mekânsal karşılığı olan bu üretim yerleşkeleri, Cumhuriyetin ikinci yüzyılında yeni bir kamusal üretimin altyapısını oluşturabilir. Ancak bu dönüşüm, üretimi tasfiye eden değil; üretimden boşalan ya da işlev bütünlüğünü kaybetmiş alanları kültür, sanat, spor ve eğitimle tamamlayan bir politika anlayışına dayanmalıdır. Bugün yaşayan kamusal miras ya da endüstriyel miras olarak adlandırılan bu mekanların toplumsal yaşama kazandırılmasına yönelik etkilerin belirlenmesi için "Atıl Durumdaki Endüstriyel Mirasların Toplumsal Yaşama Tekrar Kazandırılması" üzerine Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

238 Sayılı Meç. Araş.

Ümit Özlale	İZMİR	
Ekrem Rasoğlu	İstanbul	
A. SİBEL YANIKÖMEROĞLU	İSTANBUL	
Sibel SUİÇMEZ	Trabzon	
Serpil Özç Derici	Muğla	
İbrahim ARSLAN	Eskişehir	
Nail Çiler	Kocaeli	
ŞEREF ARPACI	DENİZLİ	
Talat DİNÇER	MERSİN	
Erhan Arslan	İzmir	
Tahsin OCAKLI	RİZE	
Murat ÇAN	Samsun	
Hasan Öztürk	BURSA	
Gamze TAŞCIER	Ankara Mv.	
Seyit TORUN	Ordu Mv.	
Suat Özçağdaş	İstanbul Mv	
Uğur BAYRAKTUTAN	Artvin	
Gökan ZEYBEK	İstanbul Mv	
AYKUT KAYA	Antalya Mv.	

T.B.M.M. YENİ PARTİ GRUP BAŞKANLIĞI 2026